СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 27. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 3. лютого, 1926. VOL. XXXIV. No. 27. Jersey City, N. J., Wednesday, February 3, 1926. TREE CENTS

СЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА РІДНУ ШКОЛУ.

В січні сього року збірки призначені на Рідну Школу в Галичині.

Всі збірки посилати через:

OBYEDNANNYE, 847 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

Сенатор Волш закидає скандальне поведеннє уряду.

ВАШИНГТОН, 1. лютого. — Сенатор Волш предложив нині сенатови резолюцію, на основі котрої малоби розвестися слідство над поведеннєм департаменту судівництва в справі скандальних зловжитків підприємства Алумінум Ко. оф Америка, в котрому одним з найбільших шеровців є Андру Мелон, секретар скарбу в кабінеті Кулиджа.

Сенатор Волш дав до пізнання, що федеральна комісія торговлі відкрила сі зловжитки, але департамент судівництва затаїв їх. Резолюція домагається предложення звіту комісії повній палаті сенату.

Заходи сенатора Волша зробили величезну сензацію, бо сенатора Волша знають уже не від нині з його завзяття, послідовности в безоглядности в переслідуванню урядових надужить. Найбільше відзначився він при роскриттю нафтових скандалів.

ЩЕ ОДИН СКАНДАЛ.

ВАШИНГТОН, 1. лютого. — Рівночасно з тим, як на руках уряду затяжив назріваючий скандал з алюміновими підприємствами, заповідається ще один скандал, який може йому тяжко пошкодити. Сенатор Кинг виступив перед сенатом з домаганнєм розкриття становища уряду до великої пекарської спілки, яку організує відомий фабрикант Ворд.

Як говорив сенатор, спілка має на ціли захопити в руки одного підприємства весь пекарський бизнес у Злучених Державах, а в сесій акції, яка противиться теперішним законам краю, закривається філянтропією. Уряд, закидає сенатор, міг не допускати до подібних монопольних комбінацій, їм ще пособляє, бо самий президент Кулидж має стояти за подібними комбінаціями.

ВЕЛИКИЙ РАБУНОК ПОЧТОВОГО УРЯДУ.

ПОТАКЕТ, Ровд Айленд, 1. лютого. — Чотирох замаскованих бандитів напало нині рано на головний уряд у сьому місті, захопили в свої руки уряд на чотири години і забравши почтові мішки з листами вартости яких 265,000 долярів, пропали без сліду. Поліція й мешканці довідалися про рабунок доперва яку годину по їх утечи[illegible] урядників повязаних і позакнебльованих.

РАТУНОК ПОТАПАЮЧИХ МОРЯКІВ.

НЮ ЙОРК, 1. лютого. — Ще не прогомоніла слава моряків корабля Рузвелта, які зі справді геройським нараженнєм власного життя ратували моряків з потапаючого корабля Антинов, а вже з моря прийшла нова вістка, що моряки німецького корабля Вестфалї теж з нараженнєм власного життя виратували 27 моряків потапаючого голяндського тягарового корабля Алькаїда.

Виратувавши моряків, моряки Вестфалії запалили їх потапаючий корабель, щоб він скоро потонув та не наражував других кораблів на зударення з ним. Корабель Вестфалія приїзджає з виратуваними моряками в Америку.

Сими часами на Атлантійському океані панують такі страшні бурі, що богато прибережних кораблів утекли до портів. Як доносять бездротні вістки з повного моря, богато кораблям не стало на повному морю топлива, яке вичерпала завзята боротьба з морськими филями.

ДОСВІДИ З ГАШЕННЄМ ПОЖАРІВ ПРИ ПОМОЧИ ЗВУКА УДАЧНІ.

НЮ ЙОРК, 1. лютого. — Чарлз Келог, американський природник з Каліфорнії, показував тут нині перед пожарниками одної пожарної стації свій винахід, при помочи котрого огонь гаситься просто звуком.

Підчас сеї демонстрації винахідчик запалив перед пожарниками збірник газу, а коли бухнула полумінь, він потягнув величезним смиком по великому камертоні у формі вилок, вибоючи сильний скрипливий голос. В сій хвилі жовта газова полумінь знижалася до висоти 6 цалів та перейшла на синій кольор. Винахідчик потягнув смичком ще раз і ще раз, і полумінь зовсім погасла.

Здивовані сим винаходом пожарники вислухали відтак довшого відчиту винахідчика про сей винахід. Келог говорив, що він хоче удосконалити свій винахід так, щоби пожар могли гасити пожарники при помочи звуку, не виїзджаючи зовсім з пожарної стації. Штука полягає в тому, щоби найти науковий спосіб, якби „достроювати" голос до пожару.

ЗЕЛІЗНИЧІ РОБІТНИКИ ДОМАГАЮТЬСЯ ПІДВИШКИ ЗАПЛАТИ.

НЮ ЙОРК, 1. лютого. Юнія зелізничих трейминів та кондукторів зажадала від зелізничих підприємств підвишки робітничої заплати. За сими домаганнями підуть домагання других зелізничих юній.

БЕЗНАДІЙНІСТЬ УГЛЕВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ФІЛАДЕЛФІЯ, 1. січня. — Представники властителів копалень та представники вуглевих майнерів згодилися відбути нову конференцію завтра. Ні одна ні друга сторона не має ніякого пляну, і обі стоять далі на своїх попередних становищах. Тому виглядів великих конференція не має.

СУДДЯ ОБЖАЛОВАНИЙ ЗА ВБИЙСТВО.

ГАНОВЕР, Ню Гемпшер, 30. січня. — Велика лава присяжних суддів поставила на розправу за вбийство першого степеня міського суддю Фреда Джовнеса, що колись був президентом стейтової палати послів. Ходить тут о таємниче вбийство одної жінки.

ЧИСЛО ЖЕРТВ КОПАЛЬНЯНОЇ КАТАСТРОФИ В АЛАБАМІ ВИНОСИТЬ 27.

БЕРГМИНГГЕМ, 30. січня. — Ратункові відділи, які дістались в глибину вуглевої копальні підприємства Премієр Ковл Ко., в котрій був вчора підземний вибух, винесли на поверхню землі 27 трупів робітників.

ЯК ЗАСЕЛЕНО ОСТРОВ СВ. ОЛЕНИ?

Остров св. Олени, славний з побуту Наполеона на прогнанню, відкрив Португалець Хоао де Ноза 22. травня 1502. року, в день св. Олени і тому остров названо її імени. Остров був тоді зовсім безлюдний. Португальці почали управляти остров, але не основували справжніх осель. Вдоволялися тим, що привезли на остров нові звірята й нові роди зілка. Коли опісля англійсько-східноіндійська компанія 1657. року одержала остров св. Олени в заміну за Ріг Доброї Надії, почали на остров спроваджувати кольоністів. Англійський уряд обіцював переселенцям ріжні полекші, але вдалося йому найти дуже небагато охочих до переселення. Тоді прийшов тут із помічю припадок. В 1666. році велика пожежа знищила Лондон; впали її жертвою цілі дільниці міста з населенням більше як 13 тисяч домів. Численні мешканці лишилися без даху над головою. І з числа тих нещасних, що не знали, де склонити голову, вибрав англійський уряд перших емігрантів. Переселилися на св. Олену в надії, що зможуть там зажити новим життям. Удержанням у перших літах не потребували журитися. Англійський губернатор одержав від уряду поручення, щодня уладжувати великий обід, у якім брали участь усі кольоністи острова на рахунок уряду. Так вдалося утворити кріпке населення острова.

ДЕ ПІДДУБНИЙ БУДЕ БОРОТИСЯ.

Славний український силач Іван Піддубний буде далі боротися в слідуючих містах:

В Патерсон, Н. Дж., Іван Піддубний буде боротися 4. лютого в Турнер Гол.

На жаданнє публики буде боротися Іван Піддубний другий раз у Филаделфії дня 5. лютого. Боротьба відбудеться в Український Гали при 849 Норт Френклин стр. Приїзд Піддубного до Филаделфії викликує велику сензацію.

В Елізабет, Н. Дж., бореться Іван Піддубний в суботу, дня 6. лютого, в Фалконс Гол, 153 Третя ул. Там також буде боротися український силач із Харкова, Єрмак, а також буде виступати Станислав Збишко.

В Пасейк, Н. Дж., Іван Піддубний виступає 9. лютого. Гала буде проголошена пізнійше.

В Трентон, Н. Дж., Іван Піддубний буде боротися 10. лютого. Гала буде проголошена пізнійше.

В Балтімор, Мд., Іван Піддубний буде боротися 11. лютого, в Станіслас Авдіторіюм на Алісана стр.

Виступ Івана Піддубного в Нюарку, Н. Дж.: Українці з Нюарку, Н. Дж. устроюють Великий Концерт в честь Івана Піддубного в 20-літний ювилей і побіду над польським шампіоном Владком Збишком. Концерт відбудеться, **в неділю, 7. лютого о годині 2 пополудни** в гали під ч. 290 Ню Йорк Евеню. Будуть виступати укр. артисти співаки з Ню Йорку. Піддубний скаже секрет своєї сили. Сей концерт викликує велике зацікавленнє, показується, що галя буде переповнена, так як се було в Ню Йорку. Проситься всіх Українців о численну участь.

1500 КОТЯЧИХ ЕКЗЕКУЦІЙ НА ТИЖДЕНЬ.

За останніх 12 і пів року в Лізі охорони звірят в Ісслінгтон у Лондоні виконали без болю екзекуцій на 437.429 котах і 31.218 собаках. Тепер припадає около півтора тисячі екзекуцій на тиждень. Начальним катом, як сама себе називає, є міс Клегс, старша вже жінка. До помочі має шість помічниць. Вони з усіх сторін спроваджують небажаних котів і псів. Звірята гинуть негайно без болю при помочі електрики. Котів ставлять до шуфляди стола з електричним приладом, а псам закладають на шию нашийник, котрим переходить електрична струя.

ЛОНДОНСЬКА ІМЛА.

Кожний край має свою біду. Навіть Лондон, столиця світової імперії, не свобідний від неї. Лондонська біда це — мряка. Не така легка, розвивиста, як англійська пастеля на папері Вотмана, а густа, душна, брудна, у якій тепер потопає цей город-велитень. Хто лондонської мряки не бачив, той і знети не може, що це таке. В хаті душно, дихати нема чим, мокра сажа вдирається вікнами й дверми, якась слизь чіпається постелі, диванів, занавіс. Якщо ти не привик до неї від дитини, то страшно тобі робиться, хочеш бачити людий, тікаєш на вулицю. А там ще гірше. Все тоне, гине, пропадає в душливому, брудному морі. Не помагають „sorry" і „beg pardon", (вибачте), люди зударяються, хитаються як пяні, розбивають собою ліхтарні, мури камяниць, вистави склепів. Ці останні падуть іноді жертвою таких, що і серед мряки вміють дуже добре по Лондоні ходити, але на виставах буває таке, що і в найгустійшій імлі світить — золото і брилянти. Товчуть шиби, ніби то нехотячи, а забирають хотячи. Можна собі уявити, що діється тоді з автами, автобусами й иншими возами. На більше оживлених пунктах наїзджають на себе, зударяються, або збиваються вкупи, що ані взад, ні вперед. Міліонові втрати спричинює щоденно лондонська імла. Має вона свого специаліста, так сказати, міністра від мряки, але що він порадить! Цю біду спричинює не лиш географічне положення Лондону, але також безліч комінів, котрі викидають із себе сотки тон сажі. Мешканці Лондону не мають подв. вікон, але за те кождий хоче мати свій комонок, у котрім палить товстим вуглем. Місто, котре витрачує величезні суми на спорт, не постарається усунути цеї язви. Що край, то обичай.

ПОПЕЛОМ ІЗ ТЮТЮНУ МОЖНА ЧИСТИТИ ПОСУДУ.

А саме золоті і срібні предмети. Вони будуть знову ясні і блискучі, коли їх шурувати фляннелькою посипаною попелом із цигар. Таксамо можна чистити мідяні, мосяжні і цинкові посудини. Коли такі посудини мають плями, то треба їх насамперед звогчити кількома каплями перечищеної нафти. А щоби усунути неприємний запах, треба посудину переполокати літною водою і витерти чистим сукном.

Поляки пробують зблизитись і порозумітися з Німцями.

ВАРШАВА, 1. лютого. — В Данцігу відбувається польсько-німецька конференція у справі зближення і порозуміння між Польщею і Німеччиною.

В конференції беруть участь польські і німецькі соціял-демократи.

Обі сторони засvвали собі, що порозуміннє між обома державами можливе, якщо оба народи й обі держави погодяться, що не будуть між собою воювати оружем за зміну границь.

З обох сторін вказано теж на потребу порозуміння задля економічного інтересу обох держав.

НІМЕЧЧИНА І ЛІГА НАРОДІВ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 1. лютого. — З Берліна повідомляють, що Німеччина ще сього тижня зголоситься із заявою приступлення до Ліги Народів.

РОЗОРУЖЕННЄ ЕВРОПИ.

ЖЕНЕВА, 1. лютого. — Відомість, що алянти заявились за відложеннєм речення скликання розоружної конференції, викликала тут серед урядовців Ліги і серед представників ріжних держав, прикре враженнє.

Вони кажуть, що се не добра заповідь для Европи на недалеку будучність.

ЛОЙДОВИ ДЖОРДЖОВИ НЕ ВЕЗЕ.

ЛОНДОН, 1. лютого. — Лібералні посли англійської палати громад вибрали 17 голосами проти 7 Лойда Джорджа своїм головою на теперішню сесію парляменту. На вибори не явилось богато послів, а проти нього голосували якраз найбільше радикальні посли як він. Се його дуже вразило і сперщу він не хотів приняти вибору.

Консерватисти кажуть, що так він іде вдолину.

СИН ПОГОДИВСЯ З КАЙЗЕРОМ.

БЕРЛИН, 1. лютого. — Користаючи з того, що Німеччина і Голяндія скасували пашпортові приписи для подорожуючих між обома державами, бувший престолонаслідник Фрідріх Вільгельм виїхав сьогодня до Голяндії і непомітно дістався до Дорн, де живе його батько бувший цісар Вільгельм.

Як відомо давнійше між батьком і сином була ворожнеча і вони не стрічались. Тепер же вони перепросились і знову зажили в дружбі.

Дехто придає сій дружбі політичне значіння, а інші говорять, що вони зблизилися знову для бизнесових справ, а саме задля процесовання за посілости Гогенцоллернів у Німеччині.

ПРЕСТОЛОНАСЛІДНИК РАТУЄ МОРЯКА.

СТОКГОЛМ, столиця Швеції, 1. лютого. — Тутешні газети описують, як шведський престолонаслідник Густав Адольф виратував американського моряка, котрий заломився був на леді в тутешній пристані і тонув.

Саме в сю хвилю проходжувався престолонаслідник і коли помітив моряка у пригоді, скочив у воду, доплив до тонучого проміж криги леду і добув його на суходіл. Відтак завів його до найблизшого ресторану і звелів йому дати сильної горівки, щоб миттю розігріти простудженого. Власник ресторану оборонявся спершу, бо по приписам йому вільно давати алькогольні напитки лише зі стравами, але на рішучий приказ престолонаслідника зломив припис.

Там огріто виратуваного і він здоровий вернувся на свій корабель.

Шведський престолонаслідник відомий у Швеції і закордоном яко спортовець, великий силач, а також співак і учений археольог. Пізною весною він вибирається в гостину до Америки.

ФІНАНСИ УГОРЩИНИ.

БУДАПЕШТ, 1. лютого. — Фінансовий стан Угорщини постійно поліпшується. Із зводомлення за грудень м. р. виходить, що приходи держави побільшились о 10% в порівнанню з приходами в тому самому часі минулого року.

КНЯЗЬ ВІНДІШГРЕЦ ОБЖАЛУВАНИЙ.

БУДАПЕШТ, столиця Угорщини, 1. лютого. — У змові за підроблювання французьких паперових франків обжалувано князя Віндішгреца і богато видних мадярських урядовців.

НАУКА ВІЙСКОВОГО РЕМЕСЛА В ШКОЛАХ.

МОСКВА, 29. січня. — Советська влада видала розпорядок, щоб у всіх середних школах учено обовязково військових вправ.

В середних школах тепер буде дві години тижнево науки про воєнне ремесло, а кромі того студенти мусітимуть побувати частину вакацій у військових таборах.

Тепер совєтська Росія удержує 600,000-ну армію і з опаски не хоче її побільшувати, але сподівається, що навчаннє військового ремесла у школах побільшить оборонну здатність держави.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЩО МОЖНА ВИЧИТАТИ ЗІ ЗВІТУ РІДНОЇ ШКОЛИ

Українське Педаґоґічне Товариство, для якого прийнялася в нас популярна назва „Рідна Школа", видало осібною книжкою своє звідомлення що до діяльности Товариства за послідний рік. Книжку ту, що має 56 сторін друку, розіслало воно рівнож і по Америці. Не оден з нас буде мав отже нагоду переконатися ще раз про важну працю, яку веде Рідна Школа в краю, а заразом зрозуміє, як велику втрату поніс би український нарід в Галичині, якщоби Рідна Школа мусіла припинити свою діяльність.

Кождий з нас набере ще й того переконання, що Рідна Школа це загально-народна інституція, яка заслугує на повне попертя цілого українського загалу. А нашим бажанням може бути хиба тільки це, щоби Рідна Школа з року на рік кріпшала та щоби обняла своєю діяльністю ціле наше шкільництво.

Рідна Школа це проба нашої самодіяльности. Вдержуємо її проти волі польського наїзника, а вдержуючи її мимо переслідувань і шиканів влади та нашої бідноти, готуємо себе в найтяжших обставинах до самостійного життя, виказуємо особливу життєздатність, якої нам всегда бракувало і якої так нам треба, коли схочемо бути вільним і незалежним народом. Тому давати жертву на допомогу Рідній Школі, значить то само, що класти цеголку під будову самостійної української держави.

В ЗВІТІ РІДНОЇ ШКОЛИ МАЄМО РУБРИКУ, В ЯКІЙ ГОВОРИТЬСЯ ПРО ЗАКОРДОННУ ЖЕРТВЕННІСТЬ, А ТИМ САМИМ І ПРО ЖЕРТВЕННІСТЬ УКРАЇНЦІВ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ. Тут треба зазначити, що Злучені Держави піклуються Рідною Школою найкраще з цілої еміґрації. Бо коли Канада, яка має малощо не таке саме число Українців, що Злучені Держави, зложила за послідний рік на Рідну Школу 359.12 кан. долярів, то Українці зі Злучених Держав зложили в тім самім часі $9,051,44. Вже ті дві цифри дають много до думання. Бо тут і там живуть ті самі Українці, тут і там виходить повно українських часописий, тут і там є повно українських орґанізацій, а мимо цего виходить так разяча ріжниця в жертвенности на найбільш популярну, безпартійну, культурну, загально-народну, старокраєву інституцію. Чим пояснити це сумне явище? А як є яке зло, то треба його пізнати і викорінити, а головно не допускати до себе самих.

Канаду розбиває в першій мірі релігійна боротьба. Подібна, на яку заносилося і в нас, а яку завдяки національному розсудкови вже майже припинено. І в нас доходило вже до того, що коли люди зійдуться на віче, щоби радити над політичним положенням нашого народу, радили тільки над тим, яка віра краща. В Канаді така боротьба тягнеться вже від давна. Діти того самого народа посварені та поділені на ворожі табори і то через віру. Серед такого положення важко вести ідейну роботу і тому не диво, що канадійсько-українська еміґрація зложила в минулому році на Рідну Школу меньше чим наша зголодніла еміґрація з Чехословаччини. Той сумний факт повинен бути доброю наукою для Українців в Злучених Державах. Він ілюструє числами, до якого упадку доводить нарід релігійна боротьба.

Українці в Злучених Державах стоять краще від другої еміґрації ще й під оглядом орґанізаційним. У нас є доволі добра свідомість і карність. Тому вдалося тут збудувати загально-народну орґанізацію Обєднанне, яке веде провід в народній роботі не тільки на підставі свого статута та ухвал конґресів, але силою того факту, що має в своїх рядах найкращі сили. Обєднанню поручено рівнож допомогову акцію для рідного краю і воно веде її тепер як систематичну акцію з дня на день, з місяця на місяць, з року на рік. В той спосіб приучує загал до того, що ми ведемо важку і затяжну боротьбу, з якої можемо вийти побідносно тільки через сталу жертвенність і посвяту. Завдяки тому в тім самім часі, коли Канада зібрала на Рідну Школу $359.12, само Обєднанне вислало $5000. І то не є тільки принагідна збірка Обєднання, бо такі самі суми одержала Рідна Школа від Обєднання і в минулих літах.

Звідомлення Рідної Школи насуває нам ще инші думки. Піднесемо їх, щоби вигладити наш американсько-український терен та збудити ще більше взаїмне довіря.

Звідомленне підносить $5000 як жертву американських Українців, зложену через Обєднанне, а рівнож вичисляє ще десять других більших жертв зі Злучених Держав, з яких найбільша збірка зложена на руки гр.-кат. епископа д-ра Богачевського виносить $476.83. Кождому впаде в очі, що те розпорошенне збірок цілком непотрібне, що не приносить нікому ніякого хісна, а противно приносить нам витрату доброї суми народного гроша витраченого на розпорошені посилки, які коштують щонайменьше втроє більше, як кошта висилок Обєднання. О тім може легко переконатися кождий читач, який читає дописи та приглянеться коштам дрібних посилок та порівнає їх з тими коштами, які кождого місяця оплачує Обєднанне. Нема найменьшої рації, щоби бокувати від загально-народної орґанізації і не йти з нею в парі тільки тому, що всі другі йдуть. Це не робить доброго враження ні в краю ні тут на еміґрації. Ні не свідчить добре про почуття солідарности. Прецінь самі голосимо, що в лучности сила.

РОДИ БИЗНЕСОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

(Докінчення).

Капітал корпорації складається зі законно виданих акцій. Він не мусить бути великий; деякі дуже великі підприємства можуть починати бизнес з невеликим капіталом. Щоби лекше можна обчисляти проценти від капіталу, вложеного кождим членом корпорації, та легко переносити маєток з одної особи на другу, капітал ділиться на рівні части, які називається уділами, шерами, акціями (повна англійська назва є „шер оф стак"). Особа, що має один або більше таких уділів, називається уділовцем (акціонером, шеровцем, „стакголдером"). На доказ свого уділу уділовець дістає від корпорації цертифікат („стак сертификейт"), який теж часто називається шером, і т. д. На такому документі подається імя корпорації, підпис президента та скарбника корпорації, печать корпорації, число шерів та спеціяльні умови, якими посіданнє сього цертифікату обмежене.

Уділ надає властителеви право голосу в заряді, право до процентів від зисків та відповідний уділ у остаточних активах підприємства. Ся участь у маєтку однак є невиділена, то значить, уділовець не має права до ніякої спеціяльної части підприємства, а лишень до відповідної части в цілім майні. Деякі стейти дозваляють корпораціям видавати шери, які уповажняють шеровця до уділу в маєтку, але не дають йому права голосувати, себто рішати про ведення бизнесу. Коли однак закон сього не дозваляє, або коли закон се дозваляє, але статути й чартер корпорації про се нічого не говорять, то кождий властитель шера має таке саме право, як кождий другий властитель одного шера. Кождий властитель може виконувати свої права самий або через заступника (повновласника).

ЯК ВИДАЄТЬСЯ ШЕРИ КОРПОРАЦІЇ.

Є кілька родів видавання шерів.

Наперед, шери можна видавати за готівку, заплачену при вписуванню (субскрибованню). Се є найпростійший і найпевнійший спосіб видавання акцій. Субскрибованнє (підписуванне на закупно шерів) робиться звичайно на письмі з підписом особи, яка дає субскрипцію, бо таке зобовязання можна випозивати судовою дорогою; коли такий субскрибент не виповнить свого зобовязання, то корпорація може піти в суд проти нього, а суд вироком прикаже йому заплатити обіцяні корпорації гроші.

Деколи корпорація видає акції людям, які що правда не зложили до її каси ніякого гроша, але за те дали корпорації ґрунт або працю або яку другу вартість (патент, торговельну марку, покупців). З огляду на те, що при такім надаванню акцій можуть легко діятися надужиття, треба з тим поступати дуже обережно. Звичайно стейтові закони бережуть такий розділ шерів надзвичайними законами, які постановляють, що корпорація, яка хоче мати право видавати шери за такі річи, повинна дістати на се спеціяльне право (просити о відповідний чартер), та що при видаванню шерів треба добре дивитися, щоби за заслуги і таке инше не плачено більше, як сі заслуги чи що там варта.

Деколи корпорація видає шери як дивіденду, себто зиск від шерів. Коли приходить до розділу зисків, директори ухвалюють дати шеровцям яко дар певні нові акції. Вільно се зробити лишень тоді, коли ціла сума капіталу ще не розділена на шери, або коли корпорація постановила прибільшити свій капітал. У всякім случаю, поза збільшенним числом акцій повинна бути здібність до заробку. Декотрі стейти, однак, таке розділованне акцій на місце зисків зовсім забороняють.

Наконець, є ще один спосіб видавання шерів, досить часто практикований. Полягає він у тому, що корпорація видає новий припас акцій, звичайних і упривілєованих („преферд"), при чому дає певний процент звичайних акцій первісним покупцям упривілєованих акцій. Залізниці наконець дуже часто видають новий „стак", який вони розділюють яко надгороду („бонус") для своїх первісних шеровців.

РОДИ АКЦІЙ.

Акції корпорацій можуть бути двоякого рода: звичайні або упривілєовані („преферд"). Декотрі підприємства видають лишень звичайні акції. Упривілєовані акції се такі, яким на основі постанов чартеру дається спеціяльні права, яких не мають звичайні акції. Щоби мати право видавати такі акції, треба на се спеціяльного дозволу властий, себто треба просити в аплікації о чартер. Лишень декотрі стейти дозваляють корпораціям надавати собі таке право дорогою звичайної статутової постанови.

Привілеї сих надзвичайних акцій звичайно полягають у тому, що привілєовані акції мають право до зисків перед звичайними акціями. Коли приміром постановлено, що привілєовані акції дістануть 6 процентів зиску, то значить, що заким звичайні акції зможуть дістати якийсь зиск, наперед привілєовані мають дістати своїх 6 процентів. Доперва те, що лишиться по розділі процентів на привілєовані шери, розділюється яко зиск на звичайні акції.

Цікаве питаннє виринає тоді, коли зиски були такі малі, що не вистарчили навіть на заплаченнє процентів від упривілєованих акцій. Чи на другий рік мається платити теж залягаючі проценти від упривілєованих акцій, чи забути старий рік, а почати рахувати проценти від послідного року? Декотрі корпорації постановляють одну дорогу, другі другу. Одні кажуть, що залеглі проценти від упривілєованих акцій додаються до нових, „складаються", такі акції називаються „складані" упривілєовані („кюмюлетів преферд стак"). У других залягаючі проценти від упривілєованих акцій пропадають; такі акції називаються нескладаними упривілєованими акціями („нон - кюмюлетів преферд стак").

Деякі корпорації постановляють, що деякі шери будуть мати спеціяльні права щодо розділу маєтку при розвязанню, так що треба розріжнити упривілєованнє при розділі зисків та упривілєованнє до маєтку. Кромі сього корпорації ще ділять упривілєовані шери на перші, другі, треті, і так далі; при такім розділі шери другі не можуть дістати своїх процентів так довго, поки акції перші не дістануть своїх, і т. д. Тут ще можливі також і другі комбінації, як примірові те, що упривілєовані шери дістають лишень з гори означену дивіденду, а ціла надвишка зисків розділюється на звичайні шери.

Звичайними шерами називаються шери, які не мають ніяких спеціяльних прав ні обмежень. Коли на які акції наложиться якісь спеціяльні тягарі або дасться їм якісь спеціяльні права, то такі акції зараз перестають числитися за звичайні. Богато корпорацій не видає ніяких других акцій лишень звичайні; тоді кождий шер має такі самі права до зисків і маєтку, що другий. У промислових однак підприємствах звичайно видається і звичайні і надзвичайні, упривілєовані, шери; в таких случаях упривілєовані акції видається таким уділовцям, які вложили в корпорацію якусь видиму річ, а звичайним таким шеровцям, що вложили в підприємство свою роботу, так звану „добру волю", свої патенти або тим подібні права.

НАЙСТАРША ДРУКОВАНА КНИЖКА.

Найстарша друкована книжка, це т. з. Ґутенберґова біблія. Йоганес, Генне Ґутенберг, а властиво Ґензерляйш, уроджений під кінець XIV століття в Майнці над Райном, вигадав движимі черенки і друкарську пресу. Перша книжка, яку він завдяки тим винаходам зготовив, це була його біблія, один з найважнійших творів в історії культури. Дотепер віднайдено 13 примірників Ґутенберґової біблії. Мають вони дуже велику вартість. Але найкращий примірник зберігався в монастирі Бенедиктинів, у Мельку, коло Відня. 300 літ був він найціннійшою прикрасою тамошньої бібліотеки. Аж прийшла війна, Австрія розлетілася, лишилася маленька і бідна Дайтшестеррайх. Збідніли Бенедиктини в Мельку і ратуючися в біді, продали свою найціннійшу книжку англійському антиквареві Ґолдстонові. Цей перевіз її літаком до Лондону: Тут перейшла вона у власність миляного короля, льорда Левергулма. По його смерти разом з иншими дорогоцінностями покійника має піти „на бубон", — але не в Европі, а в Ню Йорку. Перевезуть її туди в лютім на корабли Гомерік. Так позбудеться банкротуюча Европа дорогоцінного памятника. Всемогучий доляр в непереможною силою притягає до себе найбільші цінности старого світа. Sic transit gloria Europae!

ПІДДУБНИЙ ПЕРШИЙ РАЗ В ЖИТТЮ ПРОГРАВ.

Дня 1-ого лютого боровся Іван Піддубний з американським чемпіоном Джовом Стечером в Ню Йорку.

Боротьба тривала годину і 39 мінут і вкінці Стечер побідив.

Се Піддубний програв перший раз в життю. Він тепер має 54 роки, а бореться 27 літ. За тих 27 літ боровся 3,000 разів по цілому світі і ніколи ще не програв у жадній боротьбі.

Він був би і тепер не програв, якби боротьба була зачалась так як було назначено, себто о 10-ій годині, бо боротьба могла тривати тільки до 11.30, а за півтора години Стечер був би його не положив. Тільки менаджер Стечера уперся, щоби боротьба зачалась о 9-ій годині і через те протяглась довше і остаточно молодший о 23 роки Стечер осягнув побіду.

Одначе після американських правил боротьби, боротьба за чемпіонат має відбутись три рази. Тому Піддубний визиває Стечера до нової боротьби. Якщо Стечер побідить вдруге, то Піддубний признає йому побіду, а коли Піддубний виграє ще двічі, то відбере йому американське чемпіонство.

СВЯТО СОБОРНОСТИ УКРАЇНИ В НЮ ЙОРКУ,

що було заповіджене на день 23. січня с. р., зістало переложене та відбудеться в СУБОТУ, дня 13. лютого с. р., о годині 8. вечером, в сали У. Н. Дому при Іст 6-тій вулици.

В програму свята увійдуть святочні промови, продукції хору „Українського Народнього Дому" під проводом п. Николи Карлаша, соля сопранові пані А. Кочубей, сольо скрипкове п. І. Качмара, дует пані А. Кочубей і п. Н. Карлаша, декламації, святочні промови і т. д. — Тикети є в продажи по українських народних товариствах, а в вечер концерту при касі. Ціна тикета 75 і 50 центів. 27

Тикети набуті на відкликаний концерт дня 23. січня с. р., є важні на концерт в день 13. лютого с. р.

Чистий дохід з концерту призначений на поміч на українські культурні інституції в Чехословаччині і на інвалідів в старім краю.

ВІД СОЮЗА УКР. НАР. ТОВАРИСТВ м. НЮ ЙОРКУ:

М. Никифорчин, голова, І. Лещишак, секр.

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ.

(За місяць січень, 1926).

I. ПРИХІД:

1) З перенесення		$ 339.09
2) Прихід в січни:		
а) Народний податок	$ 150.50	
б) Земельний Банк	1.495.00	
в) Рідна Школа	1.082.20	
г) Ріжні	401.52	3.129.22
Разом		$3,468.31

II. РОЗХІД:

а) Висилка до краю:		
1) Земельний Банк Гіпот. у Львові	$1.495.00	
2) Рідна Школа	1.000.00	
3) Голодуючим	100.00	
4) Інвалідам	100.00	
5) Тов. „Просвіта" у Львові	77.00	
6) Сиротам	50.00	
7) Студентам	50.00	
8) Писменникам	50.00	
9) Оплати пересилки і писем	17.70	$2,939.70
б) Платня секретаря		150.00
в) Рент		25.00
г) Телефон		5.10
д) Канцелярійні прибори		6.00
е) Стемпси і чищення офісу		8.00
і) Кошти дороги		6.48
Разом		$3,140.28

III. ЗІСТАВЛЕННЄ:

Прихід в січни	$3,468.31
Розхід	3,140.28
Остає в касі з днем 31. січня 1926	$328.03

Обєднанне Укр. Орґанізацій в Америці.

РЕКОРДОВИЙ СТРАЙК

В сей понеділок страйк вуглевих майнерів твердого вугля перейшов у шестий місяць свого існування.

Своїм треванням сей страйк перевисшив усі углеві страйки, що були до сього часу. Найбільші вуглеві страйки в минувшині, а саме страйк з 1902. та 1922. року, тревали кождий не більше як півшеста місяця. Се є страйк найдовший з усіх, справді „рекордовий".

Се довге треванне страйку є само по собі важною появою. Важний він не лишень тому, що страйкове безробіття півтора сотки тисяч робітників спричинило їм утрату яких 142 міліонів долярів у непобраній робітничій заплаті, та грубі міліони долярів у непобраних зисках для підприємців, та в тяжкому терпінню населення через недостачу доброго топлива. Важний сей факт вже тому, що він роскриває теперішню анархію в сему основному промислі.

Анархія знова є випливом того, що властителі завзялися, що лишень вони мають право диктувати умови праці в промислі та що робітники не повинні в сьому мати голосу. Щоби доказати своє право, властителі взялися до боротьби, себто відмовилися наймати робітників на роботу, поки вони не приймуть таких умов, які їм властителі подиктують. Завзяття й бута властителів довела до сього рекордового страйку.

Чим довше треває страйк, тим яснійше стає кождому, що се є ціль властителів. Вони нібито ведуть переговори, але за кождим разом, коли майнерські представники попустять у якімнебудь домаганню, сейчас властителі кидають нові колоди під ноги. Їм ходить не о згоду, але о безумовну піддачу майнерів та зломанне на все їх орґанізації. Се є не торги, але довга й завзята облога, в котрій видержить той, хто покажеться видержливійшим.

ЧОМУ НЕ ВСІ?

Від кількох днів телеґрафічні уряди в Москві торкочуть все одно й одно про великі скарби бувшого царя Миколи та про те, що то з ними не вироблає большевицький уряд у Москві.

Вже писалося, що дорогі коронаційні шати, які колись царі купили за дорогі гроші, продано до театру рухомих образків за яких 15 тисяч долярів, та що їх мають вживати для вистави якоїсь штуки, що має зображати пусте й марнотравне життя російських монархів. Відтак прийшла вістка, що уряд збирається продавати також царські камені, дорогоцінні перли, берла, корони, тощо та що за одержані в сей спосіб гроші думає купити для селян трактори.

Не можна не признати певної рації сьому поступкови большевицького уряду. Справді, по раз перший зужиє Росія на якусь корисну службу великі скарби царів.

Однак, рівночасно треба подивитися й на другу сторону медалі. Коли для економічної відбудови краю забралося церкви, а тепер здирається покійних уже царів, то чому не здерти на сю ціль також комісарів та комісарських любасок, що обладовані футрами й діяментами снуються по роспустних центрах заграниці?

ЩО МОЖЕ ЗРОБИТИ ОДНА ГРОМАДА В АМЕРИЦІ ГЛЯ СВОЄЇ ГРОМАДИ В РІДНОМУ КРАЮ?

Опис праці української громади в Перт Амбой для громади в Черчі, рогатинського повіта, в Галичині.

(Допись з Перт Амбой, Н. Дж.).

Приїхавши недавно з нашого нещасливого краю, перечитував я ріжні часописі теперішні і давнійші і знайшов богато дечого цікавого. А найбільше зацікавили мене ріжні просьби зі старого краю о поратунок в голодовій катастрофі, о поміч в будові „Народніх Домів" та направі читалень знищених війною. Ті просьби написані з великим жалем і мені самому серце здрігається, коли їх читаю, бо я сам пережив ту нашу руїну, ту голодову катастрофу і на свої очі бачив ті повені та виливи рік сього року.

Але чую, як декотрі з наших старших еміґрантів читають ті просьби і попросту насміваються з них. Кажуть: „А диви, як старий край розжебрався; що вони там на дідів посходили, що так просять о поміч!" І як я чую сі слова, то вони мене так разять, неначеб мені хто ніж в серце встромив. Так! Тому що я бачив ту нужду краеву на власні очі. Але далі бачу і подяки за ріжні збірки, як на Рідні Школи, на наших нещасних інвалідів і на будову Народніх Домів.

І чую, що тут є позавязувані ріжні комітети, котрих цілию є нести поміч рідному краєви. І виджу, що велике число нашого громадянства, помимо ріжних партійних переконань, співчуває нашим нещасним братам в старім краю і при кождій збірці спішать з помочю. І дійсно сим людям належиться щира подяка, а навіть більше. Їм належиться честь і слава за се, що помимо своїх трудностий фінансових спішать з помочю своїм поневоленим братам.

При сій нагоді хочу написати пару слів про своїх односелян **села Черча, повіту рогатинського,** котрі жиють більшою громадою в Перт Амбой, Н. Дж., а меншими гуртками по инших містах. Хочу написати про їх роботу та поміч для свого рідного села. Переглядаючи часописі і календарі, ніде не можу найти згадки про їх роботу ані подяки для них. А як нема подяки, то мусить бути ганьба. Так що мені прийдеться може їх поганьбити. І так дійсно, Поважані Читачі, нема ніде згадки про їх роботу ні в часописях ні в календарах ані навіть в Перт Амбою, де є їх головна кватира. Але за се якби прийшов який чоловік до села Черче, то побачив би на середині села коло церкви дім, і то **великий дім мурований, поверховий, бляхою критий а на нім побачив би напись: Український Народний Дім в Черчи.** І як би сей чоловік запитався якої малої дитини, відки взявся сей дім, то та дитина відповіла би: **„То наші Американці прислали нам той дім".** На таку відповідь чоловік счудувався би. Як то може бути, аби Американці з Перт Амбой прислали дім до Черча? Але вкінці переконався би, що се в дійсности правда. Коли ми вернулися з европейської різні народів, то застали село сильно знищене війною, а ще більше **трома польськими карними експедиціями,** з котрих перша і найстрашнійша під проводом капітана Абраґамовича була описана по всіх світових часописях. **Більше як 40 господарів було спалених,** а також школа і резиденція, а старенька читальня побудована з шутру і глини під гарматними стрілами зовсім присіла. І прибиті тяжким горем, ми написали до наших братів тут за океаном, що село сильно знищене, не маєм де зійтись і провадити просвітної роботи, і не знаємо, до чого братись, а село так збідніло, що за будову нової читальні і думати не можна. А за яку поміч то і не згадуємо їм нічого, бо сказавши попросту ми встидались жебрати в них.

Але вони були настільки вирозумілі і чемні, що не дались довго просити і відписали нам так: **„Ви не журіться, що не маєте де сходитися і провадити просвітної роботи, бо ми думали над тим давно, ще як Ви були на війні, щоби Вам дати якусь поміч по війні і ще 1917 р. ми заложили тут товариство: „Українське Робітниче Товариство Спільна Поміч села Черче в Перт Амбой, Н. Дж.,** І до сього часу се товариство зібрало більше як 2,600 долярів, то з того 100 дол. висилаємо зараз на бідних нашого села, а решту призначуємо на будову „Народного Дому". Дім маєте побудувати так великий, щоби в нім могла мешкати ціла громада, розуєтся що тільки в неділю і свята. І коли взнаєте час догідний до будови, то напишіть до нас, а ми вишлемо гроші сейчас".

Як ми той лист перечитали перед громадою то... то неможна навіть описати, що то була за радість. Одні кричали, щоби зараз будувати; другі вже хотіли стару читальню розбирати, а треті поважнійші, розсудливійші стримали їх кажучи: „Що ви хочете за один день Народний Дім поставити? Дивіться, в краю ще куриться дим із згарищ военних". І всі разом порадились і відложили будову до весни 1924 року.

Весною минулого року ми одержали від комітету в Перт Амбой 2,500 долярів. А в нас в Галичині панувала тоді небіжка польська марка і за одного доляра платили тоді дванайцять і пів міліона марок. Та як перевести ті доляри на марки, то виходять якісь біліони чи триліони. Вимінювати доляри на марки ми мусіли з тої причини, що по лісах було повно банд чи бандитів і якби були довідались, що ми маємо доляри, то прощайся з долярами і з життем. А з марками, то ми були зовсім безпечні перед бандитами і навіть не дивились в той бік, де були марки. Велика заслуга комітету, що знав, як висилати ті гроші, і висилали ратами, бо якби були вислали нараз всі, то ми були-б на одну фіру тих марків не забрали, а якби вдалось було забрати на снопову фіру і прирублити і до села привести, то було-б питанне, де їх завести на ніч. До комори не влізуться, бо замала, а до стодоли небезпечно, бо всюди діри і світиться через стіни. Але даймо спокій тим маркам та скажім їм „вічне одпочиваніе" (по вербах, дорогах і ровах). Будову зачато в липні і закінчено в осени. Село дало безплатно фіри, робітників і частину дерева. Наразі викінчили салю театральну і з початком 1925 року зачали давати представлення, концерти. Часом приїздили професори з української приватної ґімназії в Рогатині і давали виклади на ріжні просвітні та господарські теми. Довгу є ще на тім домі більше як сто долярів. В найблизшій будучности задумує комітет заложити в тім домі ремісничий варстат і зібрати кільканайцять хлопців до науки якого ремесла. Із села забрались майже всі Жиди а навіть старий коршмар зі своєю коршмою. Замісць жидівських склепів є склеп кооперативи.

Одної болячки ми не могли вигнати із села, а то лозвів і процесів через се, що суд близко і адвокати справи наборг роблять. Одно село в рогатинськім повіті, **Бенківці** перед війною останнє москвофільське, а сьогодня перше село українське в цілім повіті і тим перше, що завело в себе мировий суд і всі спірні справи судять в селі.

Працю просвітну провадили ми в селі безпартійно і старались жадних партій до села не впускати з тої причини, що українські партії в Галичині майже всі збанкротували. У важнійших справах скликували „Начальну раду села", то є виділ читальні Просвіти, комітет Народного Дому і уряд громадський і що та рада вирішила, то обовязувало всіх членів товариств і загально цілу громаду.

Прибувши до Перт Амбою, довідався я, що тутешній комітет не кінчить своєї діяльности, але далі провадить збірки на ліквідованнє довгу за бляху, котрого зістало ще більше як сто долярів (з цілого довгу 500 дол.). А всі громадяни заявили рішучо зложити яких сто долярів на покриттє сього довгу. Оповідають, що при початках сеї збірки наші громадяни **були поділені на ріжні партії, а то: на праві, ліві, середні, горішні і долішні,** котрі досить сварились між собою, але як прийшло до збірки, то всі давали без вимки, а був час, де поодинчі особи переганяли в жертвах один другого, або одна партія другу. А тому вони поставили себе так славно до сеї збірки, бо в першій мірі почували себе Українцями, синами одного народу, одного села, а доперва потім партійними. Тепер нема ніяких партій в Перт Амбою, а є тільки одна українська громада свідома і що найважнійше, нема сварок між ними і при ріжних збірках допомоги нашим братам в краю виступають все як одна українська родина. Є там кілька товариств, котрі провадять діяльність просвітну і політичну після свого статута, однак дається зауважити брак товариства центрального просвітного, котре обеднувало би всі товариства разом і дало би їм більший розмах і напрям в роботі просвітній. Кожде товариство працює у власнім крузі ділання тільки між своїми членами, а нема товариства, котре займалось би всіми українськими громадянами в Перт Амбою і котре провадило-б на полі просвітнім вперед. Так теперішний стан в Перт Амбою можна побівнати до паровоза, котрий крутить колесами а стоїть на місци. Всі давнійші партії, котрі досить насварились із собою, тепер злилися всі в одну партію, дуже цікаву, котрій на імя є „Неназвана", а її програма досить добре „неозначена". По бурі і дощі звичайно погода буває.

Зноваж кількох наших односельчан в Ню Йорку заявили, що в короткім часі зложать яких 50 дол. на бібліотеку для нового дому. Кажуть, що Народний Дім без книжок то чоловік без очий. І мають рацію. В краю за 50 дол. можна купити в Тов. Просвіта у Львові більше як 300 добрих книжок. То може і небезпечно дати тілько книжок нараз до села, такого нещасливого галицького села, де люди бачать книжку раз в рік і то на річнім ярмарку який сонник египетський. А тут несподівано зі Львова 300 до 400 книжок, бах до села межи люди. І ті книжки можуть наробити в селі більше спустошення у заспаних умах як ґранати на війні. А то нещастє вже є в проекті і за короткий час буде в селі. Я вірю своїм громадянам, що вони свого приречення додержать, а вірю тому, що як вони вспіли до сього часу зібрати більше як $2,600, то ще спроможуться на останню поміч в 50 дол. і скажуть всі спільно разом: Раз але гаразд!

Перед моїм відіздом громадяни села Черча уповажнили мене зложити подяку: Українським громадянам в Перт Амбой, котрі не походять з нашої громади але душею належать до неї і при кождій нагоді давали поміч грошеву в збірці на Народній Дім.

Громадянинови Ів. Ваверчакови, котрий походить з дальших сторін, але помимо того при кождій збірці був першим жертводавцем на народню ціль.

Всім односельчанам в Перт Амбой і інших містах, котрі збіркою і своїми вкладками, почавши від чверть доляра, а скінчивши на пятьдесять кілька долярах причинились до зібрання так поважної суми.

Членам комітету за їх щиру і повну пожертвовання працю. Також складаю щиру подяку тим громадянам, що причинилися трудом, поїздками, уладжуваннем вистав. Їх труду та невидимих видатків нема ніде записано на папері, але за се записано в їх серцях та чистій совісти. Так, поважані Громадяни! Ваше славне діло не стоїть на тонкім папери в ґазеті чи календарі, але **Ваше діло стоїть на твердій землі, на сильних фундаментах, написане зелізними мурами і буде стояти віками та буде свідчити поколінням про Вашу свідомість, єдність, велику і щиру посвяту для добра свого бідного народу в старім краю.** І та свідомість, що Ваші численні жертви та тяжкі труди не пішли на дармо, нехай Вам буде найбільшою подякою і заохотою в народній праці в дальшім життю.

Василь Белнів,
секретар Комітету будови Народного Дому в Черчи.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

Василь Осухівський.

ЗАСПІВАЮ ЖАЛІБНЕНЬКО.

Нераз вийду ранесенько
Тай вдивляюся в соненько;
Зі слезою заспіваю,
Заспіваю жалібненько.
Над поточком під корчами
Мию ноги листочками,
Листочками зеленими
Пахучими цвіточками.
Нераз вийду як темніє,
Трошки сонце червоніє,
Заспіваю жалібненько,
Аж сховається соненько.
Аж сховається за гори...
Річкою йдуть сльози в море.
Знов раненько виглядаю,
Жалібненько заспіваю.
Доле-ж моя, доле, доле,
Доки будеш ти в неволі?
Нащо мені сумувати,
Пійду тебе визволяти.
Сама в собі ся красую,
Свої коси поцілую.
Знов заплачу я гіренько,
Заспіваю жалібненько.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ОБОРН, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 283, повідомляє членів Союзовців, щоби зійшлися в неділю, 7. лютого б. р. на 2-гу год. пополудни до церковної галі при Вашінґтон ул. Буде перепроваджуваннє метрикальної книги. Може хтось з членів хоче змінити посмертнє або дізнатися на кого його посмертне записане. Члени позамісцеві нехай пришлють листи до рекордового секретаря на адресу: Leo Zobkin, 2 Arch St., Auburn, N. Y. При сім повідомляється всіх членів, що місячні збори відбудуться 15. лютого б. р., вечером о год. 6.30. На збори сі мають явитися всі члени, а позамісцеві мають прислати свої вкладки. — І. Коковський, кошовий; Л. Зобків, секр.

ГАЙДАМАЦЬКИЙ СКАРБ.

Повість з кінця XVIII століття.
За В. Лозинським
переповів Михайло Ценівський.

(23)

Та не лише обовязок, перекладчика й опікуна провадили Фоґельвандра так часто до дому старостихиму. Коли сама краса молодої фанаріотки зараз у першій хвилі так очарувала Фоґельвандра, то близша знакомість Еріни, її вдячність для нього, гарний ум і благородне серце — пробудили в ньому почування занадто сильне й глибоке, щоби могло виглядати лише на звичайне зацікавлення покинутою істотою...

Відповіді на розіслані листи годі було сподіватися так скоро — а щиро сказати, Фоґельвандер не дуже бажав, щоби батько скоро зголошувався, бо боявся, що мусітиме розлучитися з гарною чужинкою. Так малися справи, коли наспів приказ для драґунії, щоби йшла зі Львова до камянецької твердині, котрої залога потребувала конче підмоги.

Не потребуємо згадувати, який прикрий був той приказ для Фоґельвандра. Та не було ради. Отже мусів Фоґельвандер покидати Львів і Еріну. Поручив її ще раз доброму серцю старостихи. З жалем на серцю вирушив до Камянця. Огарок мусів остати у Львові, а Квача Фоґельвандер оставив також.

Життя в камянецькому ґарнізоні сто разів було нуднійше як у Львові. Тимчасом приключилися події, хоч грізні й небезпечні, але перервали одноманітність щоденного життя.

Ледви кілька днів минуло від побуту Фоґельвандра в Камянці, коли склалися таємничі й загадочні події, котрих мало життям не переплатив. Здавалося, начеб якась мстива а страшна рука повисла над його головою. Засідалися кілька разів на його життя.

Раз вертав Фоґельвандер із нічної інспекції кріпосних сторожів. Мав зі собою малий відділ драґунії. Йшов саме згідно з приказом Вітте від Руської брами попід замок до Карвасарів, коли нараз із боку впав несподівано стріл. Куля прошила капелюх Фоґельвандрові, цаль низше, а була би йому розтрощила голову.

Жовніри як стій кинулися туди, відкіля впав стріл, перешукали всі закутини, заалярмували всі лікети. Та надармо, стріл остав тайною.

Другим разом вертав Фоґельвандер у дуже ясну ніч до дому. Нараз два жовніри, в червоних однострoях піхоти, кинулися на нього з шаблями. Фоґельвандер вистрілив, але не вцілив. Почав боронитися шаблею і щойно кроки нічної патрулі перервали цю сутичку. То була очивидно обдумана засідка. Фоґельвандер добре запамятав собі лиця напасників, а на другий день ґенерал Вітте казав вирушити цілому ґарнізонови до апелю, щоби відкрити злочинців.

Не бракувало ані одного вояка при цьому перегляді. Фоґельвандер ходив із ґенералом здовж фронту і пильно приглядався лицю кожного жовніра — але напасників не найшов. Видно, злочинці переодягнулися за жовнірів, щоби тим безпечнійше і лекше уладити засідку.

Третім разом у ясний день, коли Фоґельвандер у своїй кватирі відбирав рапорт, забрязчала шиба і куля зі свистом перелетіла йому попри груди, зачепила об металевий ринґраф, на котрім оставила виразний слід. Порвиш і Фоґельвандер кинулися на вулицю — далеко довкола не було нікого... Стріл упав наче з невидимої руки.

Ці три напади за короткий час переконали Фоґельвандра, що на нього напосілися, що на нього завзялася рука, яка не боялася злочину, рука сильна й знаменито окрита тайною.

— То Шахін... — сказав собі Фоґельвандер — торговець душ додержує слова!

І пригадав собі виразно, як то в Ароновій хаті Шахін із жевріючими очима, з лицем рішучим і грізним, таку зложив присягу:

— Присягаю, тричі присягаю, що коли ви зломите в чомунебудь цю угоду на мою кривду, не мине вас моя пімста, хочби і я моїм маєтком, кровю, моєю, життям моїм переплатив. І хай мені Єгова не простить, коли я прощу тобі!

Фоґельвандер був готовий на все. Не виходив ніколи инакше, лише добре озброєний і в товаристві Порвиша. В усьому був як найобережнійший. Ґенерал Вітте, котрого дуже обурювали ці таємничі напади, заострив міську поліцію, висилав окремі патрулі, відбував ревізії та казав арештувати, хто лише здавався йому підозрілим — але на слід злочинців не впали.

Раз ввійшов до Фоґельвандра Порвиш увесь схвильований і задиханий, тай викликнув:

— Маю його, пане рітмайстер, маю цього драба!

— Кого?

— Шахіна розбійника. Перед хвилиною йшов я Карвасарами і бачив його. Йшов передімною на кілька кроків. Я пізнав його відразу. Ступав я за ним нишком, так що певно не бачив мене, і знаю де скривається. Припровадив я з собою патрулю й вступив до пана рітмайстра! Візьмемо його як барана!

Фоґельвандер пішов на означене місце. Обставили дім довкола, ввійшли до середини, перешукали все... Шахіна не було. Але Фоґельвандер мав уже тепер доказ, що торговець душ прибув нарочно до Камянця, щоби особисто робити засідки і напосісти на його голову.

— Огарка тут треба би, Огарка! — говорив сумний і засоромлений Порвиш. — Ми без нього тут не дамо собі ради з цим опришком...

— Будь спокійний, — відповів із усміхом Фоґельвандер, — буде тут незабаром і Огарок, бо піхота зі Львова дістала також приказ прибути до Камянця. Тимчасом і без нього ніщо нам не станеться. А Шахін коли не втік, повисне на кріпосних шанцях.

Замахи на життя офіцира устали від якогось часу. Фоґельвандер думав уже, що Шахін по стільки заходах відступив уже від свого наміру, або принайменше відложив пімсту на вигіднійший час. Йому стидно було й невигідно все бути обережним, тому й почав уже бути менше уважливим. Хіба що ніколи не виходив без набитих пистолів, не ходив пізно по ночах в дальші сторони Камянця. Що не так уже побоювався, причинилося до того й це, що часто з драґонами виїздив проти конфедератів і що нераз по кілька днів не було його в Камянці.

Саме як вернув із такої виправи, спочивав Фоґельвандер у своїй кватирі, коли нараз почув якийсь шелест коло дверей. І зараз зявилася на порові якась дивна постать.

То був низький, геркулічно збудований чоловік, з великою головою, гладко обстриженою, з численними загоїними ранами на лиці, очи палаючі, брови корчасті. Все це додавало дивно грізного виразу. Був зодягнений в порядний кусий козацький жупан, перепоясаний широким ремінем. У руці держав високу кримку. Зараз за тим чоловіком вбіг великий пес дикий і поганий, кудлатий, бурої краски, з обрізаними вухами й хвостом.

Офіцир, як побачив такого гостя, вірвався з ліжка й схопив за пистолі, що висіли на стіні. На цей рух Фоґельвандра пес наїжився, загаркотів грізно, але незнакомий схопив його й кинув із усієї сили до стіни. Тепер пес стояв на місци, гарчав, але не спускав офіцира з очей.

Фоґельвандер із пистолем у руці підійшов до незнакомого й спитав рішуче, чого собі бажає. Чоловік у козацькому кусому жупані вклонився низько. Потім знову випрямився, глянув на офіцира очима, розясненими якоюсь веселостю. Офіцир вдивився пильно в лице незнакомого, опустив пистоль до землі і викликнув:

— Торохим компанієць!

— Слава Богу, пане рітмайстер, то я Трохим компанієць, а ви мене не пізнали.

Гайдамаку дійсно тяжко було пізнати. Порядно зодягнений, голова гладко обстрижена, оголене лице, вираз лиця сміливий і свобідний. Все те змінило дуже цю постать, з якою наші читачі перший раз стрінулися на Кармелітських шанцях у Львові.

— Що тут робиш, Трохиме? — спитав Фоґельвандер. — Чи не знаєш, що польські жовніри можуть тебе пізнати і скажуть арештувати? Закують у кайдани та як стій віддадуть комендантови?

На лиці Трохима зявився перелетній усміх.

— Вже ви мені вибачте це, пане, але от по щирому сказати, Трохим цього не боїться... Знаю я, куди йду й за чим іду...

— Ти прийшов за смертю або за кайданами — сказав офіцир.

— Я знаю, коли прийти і за чим прийти — говорив дальше Трохим — вже мене Ляхи живцем не візьмуть. Уже я мудрий на це... З вами тут нема нікого; двері від сіней я замкнув із середини. Але я не дурний сам один туди пускатися.

— Як це! — викликнув офіцир — то ти привів із собою ще якогось чоловіка?!

Трохим знову усміхнувся.

— Е, пане, зле ви мене зрозуміли! Нас тут два, я і Бімбаша! От цей Бімбаша, собачка моя. Деж то чоловік? Він ліпший від чоловіка! То брат мій і друг! Он той Бімбаша, що бачите його.

Кажучи це торкнувся ногою пса. Пес наче зрозумів, що про нього говорять, глядів на свого пана веселими очима і до ніг тулився йому.

Годі було уявити собі поганійше, більше обезображене сотворіння, як цей гайдамацький пес. Кудлата його шерсть виполовіла, була брудна й звивалася в густі кудли, а подекуди облізла зовсім. На лобі знати було широку, незарослу загоїну, що йшла через ніс аж до ока, одна з передних лаб була крива, видно зломана. То був непоказний пес, мішанець ріжних рас.

(Дальше буде).

КРОВАВІ РОЖІ.

(Продовження).

Мати прийшла з бабою, а коли побачила Олю лежачу на землі, зі страху мало що не померла.

„Олю! Олюсю! Голубочко моя, що тобі є? Опамятайся! Про Бога, що тобі сталося?" благала мати, привертаючи свою одиноку донечку до притомности. По довгих заходах отворила Оля свої гарні очі. Її уста шептали майже незрозуміло: „Зрадник!" Як віднскала ліпше притомність, мати питалася, що то з нею сталось, а вона слабим, уриваним голосом жалувалася: „Зрадив — мене! ко-ха-є дру-гу". Поступилась до стола і показала знимку — „Ох, негідний! Хтоби був цего сподівався? Але такі то вояки. Днесь одну любить, а завтра другу"...

„Бідна моя дитино!" Плачучи, обнимала нещасну дочку.

„Лишіть це! Тепер не можна так розжалюватись. Це моглоби мати злі наслідки. Пані нездужає, треба її іти до постелі" — промовила баба повитуха і при помочі мами положила Олю на постіль. „Тепер згасіть лямпу".

Як тільки Оля положилась, прийшла на неї сильна горячка... Закликала лікаря. Цей покрувив значучо головою, як тільки її побачив. Зарядив, що треба робити, і відійшов. Не встиг прийти домів, як повитуха прибігла по него, що Олі значно погіршало. Дістала сильні корчі і лежить безпритомна. Лікар прийшов і сидів біля недужої через цілу ніч. Була це страшна ніч! Але ще страшнійше було над раном повідомлення лікаря: „Не видержала"...

„Життя маленької донечки заплатила Оля своїм власним життєм!..."

• •

Старенька мати стерегла свою внучку, по імени теж Олю, як ока в голові.

Як довго були ощадности, що покійна Оля запрацювала, було добре. Але тих ощадностий було обмаль, бо лікар при породі і похорон більшу подовину поглотили.

Прийшла зима. Треба купити палива, обуви та дещо харчів. З незначної суми мало що осталось і тепер цілий тягар упав на голову старушки.

Та вона не попадала в розпуку. З любови до свого „маленького ангелика"— так звала свою маленьку Олюсю — подвоїла свої сили і працювала важко, щоб як найбільше заробити на потреби своєї внучки. Шила, латала і плела панчохи для людий, які їй приносили тої праці так богато, що старушка й не знала, за що має скорше лапати. Працювала безутомно і витревало, говорячи, що буде працювати, хочби навіть руки по лікті зробила, лиш щоб її малий ангелик, її дорога внучка, зимна і голоду не терпіла.

Говорять, що старі родичі люблять далеко більше своїх внуків, ніж любили своїх власних дітий. В Олюнчиної мами се доказалось. З любови до малого внучатка зносила все терпеливо, собі від уст віднимала, щоб лише воно не відчувало жадної недостачі.

А коли на усточках немовляти появився перший усміх, чулася найщасливійшою і не далаби була цього першого ангельского усміху за ніщо в світі! А ще більше тішилась, коли тиждень перед Різдвом маленькій Олі удалось вимовити „ба-ба, ба-ба". Тішилася старушка, що її внучка вже починає говорити. Вицілувала дитину і пригортаючи її до грудий, говорила: „Так, так. Ти бабина радість і потіха".

Забула старушка, що радість з жалем вкупі ходять.

Був мрачний день. Ще не було четвертої години, а вже в хаті стемніло. Мала Олюся спала, а бабуся плела панчохи, бо на шиття вже було затемно, а світити лямпу ще за скоро. І так цеї нафти богато вигорить через довгі зимові вечері. Старенькій снуються у голові спомини Різдвяних Свят минувших років, як ще її покійна Оля жила. Були це щасливі хвилі...

Небога утерла сльози з очий і тяжко зітхнула: „Все минулося — все пропало!"

Здається, хтось стукає до дверий. Хто це може бути? „Може хто несе яку працю", говорила до себе старушка і пішла відчинити двері.

Відчиняючи двері, з переляку мало з ніг не звалилась, побачивши перед собою Остапа.

Не рефлектуючи на його поздоровлення, прошибаючим поглядом змірила його від стіп до голови, а відтак заговорила: „Чого тут хочете? Чи приносите нове нещасте до мого дому?"

„Я прийшов вас відвідати і свою дитину поцілунком привитати".

„Шкода було дороги... Не потребуєте мене відвідувати... Чи може хочете налюбуватися слезами і нещастем убогої матері, котрої ви найбільшу підпору, одиноке дитя змарнували? А невинного дитяти я не дам осквернити їдовитим поцілунком ваших ложних і кривоприсяжних уст. Цей поцілунок приніс би біднятку нещасте, як і його бідній покійній матері".

„Ви розгнівані, мамусю, і в своїм розгоряченню осуджуєте мене за остро".

„Строгійше буде судити вас Бог. Ми мали до вас довіре як до статочного чоловіка, але ми не могли знати, що під дорогим платтем в гарнім тілі скривається фальшиве серце і підла, зрадницька душа".

„Алеж позвольте!"...

„Не маю що позволяти. Ви фалшивою любовю обманули Олю, і коли її унещасливили, відтрутили її, обнимали і любилися з иншою".

„Я?"

„Так, ви. Маємо вас на знимці, як її цілуєте. Бідна Оля побачила цей образок останнього дня, як мала породити своє дитя. Ваша зрада її сильно зворушила, знищила. Породила, але дитини своеї не бачила. Уснула вічним сном з великим жалем до вас, бо послідне її слово було „зрадник!"

„Зрадник?... Ні, я її не зрадив... Я її все любив і жив тільки для неї — вірним; лиш в один момент я согрішив проти вірности до неї. Був це тільки, кажу, момент і через це я маю бути так строго покараний? Боже, таж инші грішать без перестанку і гріхи їх уходять без кари, а мене так жорстоко покарав через хвилинку заблудження, за оден поцілунок. Але це справка цего чортяки Коцюрка. Він цему винен; він це все спричинив. Підла душа!... Ох, Олю моя!" — закричав розпучливим голосом, опираючись о двері. Одною рукою тримався за зболіле серце, а другою закрив очі. Плакав!...

„Пане, не роздирайте ще незагоєної рани і відійдіть, прошу вас, з того дому, в котрім ви стільки жалю і нещастя спричинили. За чим ви властиво прийшли?"

„Вчера щойно вернув домів і дізнався, що сталося. Колиж вже Олі не знайшов, хочу бодай нашу дитину побачити. Покажіть мені її, прошу вас!"

Але старенька стала перед колискою, захмурилась і холодно відповіла: „Ні! Дитини вам не покажу. Ви не є гідні її бачити".

„Як то? Маю на це право, яко отець".

„Маєте — не маєте... Чи не буде ліпше для цеї дитини, як вона не буде знати свого батька, що убив її матір?"

„Я її не убив"...

„Ви! Тільки ви її згубили й умертвили — вашою невірностю... На цім я скінчила. З Богом!"

При цих словах старушка відвернулась і замкнула двері на ключ.

Остап з похиленою головою і зломаний на дусі відійшов домів.

По кількох днях знова застукав Остап до дверий старенької Олюнчиної матері, але ця, побачивши його, не відчинила.

(Кінець буде).

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ. І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

Знана українська танцюристка **Марія Лисенкова**, котра буде виступати на концерті в честь Піддубного в неділю, дня 7. лютого в гали під ч. 290 Ню Йорк Аве., Нюарк, Н. Дж.

ПОЗІР! NEWARK, N. J. ПОЗІР!

Оперова співачка **Валя Валентинова** буде співати на концерті Піддубного в неділю, дня 7. лютого, в гали 290 Ню Йорк Аве., Нюарк, Н. Дж., о год. 2-ій пополудни.

ДОПИСИ.

ПИТСБУРҐ, ПА.

Гостина Головного Предсідателя У. Н. Союза.

Від довшого вже часу в нашім відділі Українського Народного Союза, що зветься Братство св. Івана Хрестителя були деякі непорозуміння, які відбилися не зовсім добре на розвою товариства. Всякі заходи урядників і членів заглаїти клопіт, місто вспокоювати непорозуміння, ще більше його розярювали. Наконець уряд упав на щасливу гадку написати до Головного Уряду Українського Народного Союза та попросити вислати їм одного з головних урядників. Головний Уряд згодився на наші домагання, і на день 2. січня сього року нарешті заповіджено приїзд Головного Предсідателя нашої організації.

Дня 2. січня сполудня Головний Предсідатель зголосився в секретаря відділу п. Матвія Лицика, і тут по коротких переговорах з попередним секретарем, п. Антоном Кульчицьким, приступив до обчислення рахунків у присутности контрольної комісії відділу. Перейшовши всі книги відділу, Головний Предсідатель полагодив непорозуміння, виказавши авторітетно, як стоїть відділова каса. Його вирішенне приняли обі спорячі сторони та зобовязалися закинути зайву боротьбу й далі щиро працювати для свого відділу й організації.

На другий день, себто 3. січня, о годині 2. сполудня відбулося засіданне Братства. Предсідатель відділу, п. Войтович, привитав Головного Предсідателя довшою промовою, в котрій вказав на ціль його приїзду. Головний Предсідатель у відповідь на привіти Предсідателя Відділу та цілого Братства предложив їм у довшій промові теперішний стан Українського Народного Союза, з якого всі члени можуть бути горді, а далі обговорив нові поліси, заведені послідною Головною Конвенцією Українського Народного Союза, та закликав всіх членів стати організаторами нових членів на старі й нові роди обезпечення, які тепер дає до вибору Український Народний Союз. Перейшовши до братської справи, бесідник представив спосіб, як її треба розвязати. Згідно з його порадою один відділовий урядник уніс зараз резиґнацію, а збори вибрали нового урядника. Збори дістали запевнення, що відділова каса не понесе ніякої шкоди, і всі розійшлися незвичайно вдоволені, що довга сварка вже покінчилася. Кождого члена бере тепер краща охота працювати для розвою відділу й дорогого нам Українського Народного Союза.

Та на сьому гостина Головного Предсідателя Українського Народного Союза в нашій околиці ще не покінчилася. Користаючи з нагоди свого приїзду в Питсбурщину, Головна Екзекутива Українського Народного Союза запросила була через Свободу відділових урядників з Питсбурщини на спеціяльні збори. На збори зявилися справді представники відділів 53, 89, 91, 96, 118, 258 й 396. По вступних нарадах та привітах забрав слово Головний Предсідатель, п. Теодор Грицей. Він виказав нам, чому члени Українського Народного Союза можуть гордитися своєю організацією. Се найбільша українська організація на іміграції. Найбільша числом членів і маєтком. Се наша гординя, і наша твердиня. Її ми виставили проти страшних перепон, які нам ставили чужі й свої несвідомі люди. Трийцять-літня її історія се поконуванне найріжнійших перешкод, і се є головна наша гордість, що вона потрафила всі трудности влучно розвязати. Півтора міліона долярів майна, 30 тисяч членів, — се вислід нашої праці, на який ми можемо показати з гордостю.

Далі бесідник виказував, як українська еміґрація з конечности мусіла взятися до запомогової організації, і як нові обставини сі старі причини не ослаблюють, але ще більше скріпляють, і як нині наші еміґранти ще більше потребують асекурації, як давнійше.

Він виказував, що асекурація се немовби ощадність, але показував рівночасно, в чому обезпеченнє краще від ощадности в банку або в будівельно-позичковім товаристві.

Тому, що нині українські еміґранти потребують асекурації більше, як се було досі, то Український Народний Союз постановив на послідній Головній Конвенції завести кілька нових родів обезпечення. Тут бесідник пояснив присутним три нові роди поліс, показав чим вони ріжняться від старих та одні від других, представляючи все так приступно, щоби всі присутні могли зрозуміти та вжити при дальшій аґітації серед членів і знакомих. Ся частина промови без сумніву принесе велику користь для Українського Народного Союза, бо ми всі читали про нові поліси, але не один з нас відчував потребу почути про них живе слово людини, яка зі справою добре обзнакомлена.

Запізнавши нас з користями нових поліс, Головний Предсідатель перейшов до молодечого департаменту та виказував, що сей департамент є будучою основою членства Українського Народного Союза, та виказував, що нам доконечно треба записувати молодіж до сього департаменту, коли ми хочемо, щоби наша організація тревала в Америці во віки та щоби українське імя не пропало з американської історії з смертю нас, українських еміґрантів, що родилися на Україні. Діточе обезпеченнє се теж одна з основ сили Українського Народного Союза. Ніяка орґанізація певно не дає таких добродійств за такі гроші, що дає Український Народний Союз. Засвідчити можуть сі батьки, які мали нещастя в родині, але мали колись розум і щастя вписати свої діти в діточий департамент. Український Народний Союз се орґанізація велика, богата, певна, яка сповнить кожде своє слово обіцянки супроти своїх членів. Бесідник закінчив свою промову окликом: Най живе Український Народний Союз.

Всі урядники проявили щире зацікавленнє справами Союза, та обіцяли щиро попрацювати для приєднання нових членів та все попирати всіми силами свою любу орґанізацію.

При сій нагоді Головний Предсідатель урочисто доручив надгороди членам, які відзначилися серед ювилейної кампанії приєднанням членів до Укр. Народного Союза. З відповідними словами признання для щирої праці Головний Предсідатель вручив п. Матвієви Дацикови з відділу 96 золотий перстень, а п. М. Сарахманови з відділу 118. срібний перстень, заповівши при тім, що памяткові грамоти дістануть відзначені члени з Головної Канцелярії У. Н. Союза.

На довгій приватній балачці з Головним Предсідателем Українського Народного Союза закінчилася його гостина серед наших відділів, яка, як се можна бачити в членів і урядників місцевих відділів, певно принесе оживленнє серед членів, вляла нову охоту до праці нашої славної організації, Українського Народного Союза. Питсбурщина береться до праці, бо вона знає, що працюючи для Українського Народного Союза, працює для розвою й забезпечення власного.

Член і від. урядник У. Н. Союза.

ДІТРОЙТ, МИШ.

Коляда на Рідну Школу.

Кружок Рідної Школи в Дітройт, Миш., як філія Українського Педагогічного Товариства у Львові, рішив за всяку ціну з приводу сьогорічних Різдвяних свят зібрати для переслідуваної Ляхами Рідної Школи більший ніж минулого року різдвяний дар-коляду, такий дар, якого ще передтим Рідна Школа не дістала була ніколи від одної групи людий в Дітройт, Миш.

І саме в тій ціли в навечерє Різдва Христового вирушив з рамени Кружка Рідної Школи хор з 14 осіб і протягом 6 вечерів наколядував, як свідчить низше наведений виказ, досить поважну квоту.

А коли ще взяти на увагу й се, що на західній частині міста (котра властне є кругом діяльности Кружка), ходило з колядою ще кілька інших ґруп, що колядували на інвалідів, сироти, церкву й інші цілі, то мимо сього, коляда, що її перевів кружок, випала понад сподіваннє.

Подяка за се належиться якраз тим численним Громадянкам і Громадянам, які колядників Кружка радо приняли та на їх руки зложили свої цінні дари для Рідної Школи. Ось вони: Йосафат Філяс зложив $20.00; Тимотей Починок $13.00; по $10.00: Яків Тимочко й Микола Задойко; Петро Бриль $7.00; по $5.00: Теодор Мулик, Семен Якимець, Антін Баворовський, Анна Дячун, Іван Ґулька, Степан Мостовий, Василь Шкрибало, Григорій Ґейз, Василь Задойко, Олекса Пуцило, Йосиф Королишин, Йосиф Чарновський, Андрій Блащук, Данило Магусяк, Антін Микитюк, Яків Федюшко, Іван Грибик, Теодор Королишин, Микола Дембицький, Евген Ковальський і Катерина Нижанковська; по $3.00: Онуфрій Яремчук, Йосиф Польовий, Павло Боднарчук, Андрій Маланин, Олександер Шкрибало, Семен Рудакевич і Степан Закутий; по $2.00: Микола Золоторович (Поляк), Ілля Лисак, Михайло Заблоцький, Онуфрій Лебіщак, Павло Федаш, Григорій Клапчук, Василь Сербай, Теодор Лата, Ольга Ниткевич, Марія Боровська, Теодор Рідош, др. Волод. Мачульський, Петро Тимочко, Лев Шиманський, Василь Шпак, Ілля Іванюк, Евстахій Грибик, Йосиф Добровольський (Поляк), Михайло Мариняк, Петро Хмуринський, Іван Кузь, Дмитро Гнатьо, Іван Дацко, Іван Квасніцький, Михайло Паюк, Ю. Лелюх, М. А. Бірндорф (Жид) і Іван Лотоцький; Микола Захарійчук $1.50; по $1.00: Михайло Шавалюк, Іван Шумило, Юлія Горбаль, Іван Слупецький, Олекса Заяць, Микита Добридень, Тома Яремчук, Павло Баран, Олекса Зданкевич, А. Петрик, Ст. А. Доскош, Василь Когут, Катерина Дебаш, Лев Заблоцький, Василь Пек, Степан Любинський, Йосиф Смагула, Филип Шестопалко, Ігнатій Фариняк, Василь Бальон, Василь Столяр, Юрій Андріч, Юрій Іванович, Степан Зазуля, Антін Сирота, Іван Баворовський, Кость Степко, Василь Семенюк, Юлія Зольна, Микола Окос, Йосиф Корчовий, Марія Стебницька, Йосиф Сем, Сава Кайдан, Іван Шевчик, Марія Зень, Олекса Блищ, Михайло Руб, Walter Rowe (Американець), Петро Натинка, Максим Максимець, Іван Колцун, др Микола Водруґ, Михайло Кривий, Андрій Голояд, Петро Яловига, Іван Кадиняк, Іляріон Бобик, Ісая Драбик, Іван Петришин, Василь Ковальчук, Яків Возьний, Фрид Войтюк, Тома Троян, Ілько Андрусевич, Антін Крижанович, Ілько Ґалиш, Роман Самотіс, Іван Ткач, Григорій Васильовський, Антін Семків, Роман Трибух, Павло Гнатьо, Павло Бейзик, Дмитро Лазар, Clito Di Giowanni (Італієць) і Андрій Спондич; Микола Крук 75 цнт.; по 50 цнт.: Полтавський ресторан, Френк Вовчук, Адам Позняк, Михайло Козелко, Степан Ґельнер, Юстина Млиновська, Ярослава Блащук, Клим Зброжек і Данило Кремко; Іван Старич 25 цнт. Разом наколядовано **$316.00** і сю квоту в цілости вислав Кружок Рідної Школи дня 25 січня с. р. в американській валюті на Рідну Школу у Львові.

Впов. Жертводавцям, за сей дар для Рідної Школи, ще раз на отсім місці щиро дякуємо.

За Виділ Кружка Рідної Школи в Дітройт, Миш.:

Андрій Блащук, голова
Катерина Нижанковська, скарб.,
Степан Мостовий секретар.